

vrući krompiri

vojislav knježević

SVE JE U REDU

Nisam izvan sebe

za crni hleb

za mleko

za lek

stvarnost prestaje

da se vidi

pored tebe

i bogu nehotično

na žulj

mogu stati

u redu

POD KONAC

Lepo se mogu razvezati

stari čvorovi

zategnuti Čvrstom Rukom

slomljeni udovi
pomeraju se kao nikad

u pozorištu života

i u životu lutaka

došlo je sve pod konac
pa i daščice
za prelom
otvoreni

ČOVEKOLIKI KROMPIRI

Vade se iz zemlje
iz kućica
koje se ruše

dalo im sunce
ruke
i boju

iz vreća već
promaljaju noseve
i okice

čela
sa posekotinama
dugim
i dubokim

STATUE

Otrov je nemerljiv

nalazim žaoke
u mermeru
i u ljudima od gvožđa
u veličinama

zar da verujem
da se neće ni počešati
da se uspravno drže
iz inata
jednako tvrdoglavci

OBRAZ, PRAVI IZLOŽAK

Lepe su ruke Isusove

da nema
klinova čudesnih
u dlanovima
i on bi kadkad
sakrio lice

ovako
u vrtlog duše
zagledan
on se umiva

PEČATI

Na mapi Uzaludnog
najmanje je vode
— gde da zaplovi mesec
gde labudovi
patke

crtam kap
pored čaše
preko bureta
partizanskog
belu vaš
i izmočale košulje

i na ono čega bi se
lakše setio
spremljen je pečat
kao na vagon teretni
kao na meso
za dugu upotrebu

VRUĆI KROMPIRI

Pribacuju
vruće krompire

iz ruke u ruku
iz ruke
u ruku
da se ohlade

u životom lancu
pod oblacima
i bezruki je
karika

progoreva
njegova kapa
košulja
božjačka

beli dlan

tanja jankulović

**

Sleže ramenima
Kaže
Ništa
Voda klizi po kamenju
u podnožju planine
Žena o kojoj je reč korača sve dublje
Ide ka zemlji koju je sanjala
Na brodu žive ljudi i deca
Oni ne putuju
To je
u stvari
jedna afrička zemlja
Duhovi
prizvani muzikom
padaju
Nebo je smaragd i staklo
Žena
Žmuri
Iza se kamenje odronjava
Iza planina puca
Iza će biti more još veće od tog
I bela trava

VELIČINA

Pa i ako dođe
Gde će me povesti
Prolaz kroz koji mogu nestalog vratiti
gubi se iznova
Mirno je
Čujem koraka let
Kaput na stolici

BELI DLAN

Bela vlakna
poredana kružno
u ugлу sobe u tišini
Iznenada ugledah priliku kako se smeje
Vlakna se izdužiše
Prsti stižu do mene
Ja Filip
krećem lagano
u nedodir
čula sam negde
(Filip je pisao priče
o ljudima kad se ljube
Jednom me odveo u hram
Bio je plav
Svetlio pôd
Osetih mošus
Filip je ljubio moj dlan
Beli dlan
Gledah u reku)
Rekoh mu da ljudi pišu knjige
da ne bi nikad zaboravili
Filipe
Ovog trena sve znam
Plakala sam pod strehom kuće
Vrabci kljucaju mrve
Filipe
To uzbuduje
Filip je ljubio vrat žene
Ona sipa med u tegle

Med se preliva

Teče niz stepenice

One su plave

Filipe

To uzbuduje

Filip joj poliza vrat

Sve prste redom

I tada

prvi put tada

videh senku Filipovih nogu

pa Filipovih ruku

Pa kako Filip njima nešto kazuje

Pa kako se Filip izdužuje izdužuje

U dan

BELI DLAN

II

Čula sam glas iz daljine
Oko linije kojom sam hodala
pucketalo je i šušta
Magličast sjaj dopirao do kolena
Prošla sam kroz zlatnu kapiju
onda kroz kameni svod
i ušla u dvorište
U dan

Tog dana videla sam statuu pobednika
kroz koju protiče voda i pada na travu
Pored je stajala žena
gleđajući smireno šarene zidove
što odvajaju ovaj vrt od sveta
Rekoh da ne znam zbog čega dolazim
da što pre moram izaći
Ovde je raj ali nema nikoga
izgovorila sam tihu
Spustila dlan na grudi
Iz žene se izli jednokratko Da
Zvučalo je kao dopuštenje

BELI DLAN

III

Na obronku meksička ptica
skrivena šarenom maramom
pokušava da izade
Pod obronkom ponor
Opasnost da odem zauvek
Momenat spoznaje
Tišinaagnuta nad duboku strašnu pećinu
Kad pokušam da viknem
nešto me spreči

LJUBAV, PREDANOST, SLAVA

Nešto je htelo da me pomeri i podigne
ali moja haljina je već gorela.
Boja zemlje pod njom se menjala.
Pomislih na ženu sa slike
što drži sukњe i gaca po vodi.
Neće da zna da i ona može umreti,
daleko od sebe,
na livadi,
iznad koje je nebo žuto.

kvazi modus

slobodan ristić

PROLAZNICI

Pesma jednog popodneva peni
se raste kao i ja u meni

molitvom. Ulica
zapadu odlazi kao i lice

što će mi čim prekinem
monolog ovaj općinjeni

RAST BEZ GRANICA

Zategnuto teme
telesno je vreme

zbivanja: stopala
zardala, opala

navika nekuda ići
jer se stvari stiču

u jezi na vrhu najtanje
vlasi što stanje

prostora veže
za jasnost. Snovi beže

DOZIVI

Tri senke klatare se
po putu ispod nebesa.

Doba su to moja
bez pravog kraja

tako misle — biti
neoskrnavljen — štaviti

kožu koja se pruža
dugo po telu, još duža

unutra, bez razmara pravog —
mlečnog crnog il plavog

CEO KRUG

O čemu ćemo pevati
košticama reći? Svatiti

radosni feniks svetla
neće. Novost tu metla

zaboravna, kratkoču odnosi
dobro iskovanoj kosi

spodobe što krstili smo
je tamom. Na nebesima mi to jesmo

ZASTOJ

Dva znamenja preobražaja
dovedoše me do kraja:

gled na sebe gde isto sve
sem zametka one račve

što sakloni misao prošlu
ne okruni ovu tek došlu

te potraja blaženstva crtež
samo koliko i njihov krpež

KVAZI MODUS

Između dva oka treće
ne bi li mu veće

snohvati kandže percepciji
porasle. Gaji

ga on u meduprostor
pušta dok mu prekor

isti ne uputi: ludilo
glasova u glavi što se izlilo

MUČENJE

Nadnesem se nad bunar
u sebi nalik na čuvara

rašlje što izgubio je
bez kojih mu blago zija

svud po svetu. I tako
bez naslona za kičmu al mi pako

se ne vidi. Zlatna žica
sredine izvire iz lica

pridignutog sa poda.
Gospod u njega zuri sa svoda

S. BARET

Radost izlaska u žrvnju
starog hoda gde u čutnju

refreni

boris vrga

REFRENI

1.

Nek' eksplodira
taj spomen sjekire
na ramenu vihora
i neporecivo cikne
u dolinu panjeva
amputirana šuma.

2.

Dajte mi onog orla
suro stijene
pratame koji nogaci
odispod kojeg mrznu srne
i sumu
svoje nječe plamenove.
Na krilima obožavanim
vidjet će me svijet.

3.

Samo oganj
zaposjeda ogledalo
i blijesak
na ustima prispodobivog
izriče ime
mog unutrašnjeg tigra.

NPR. LIVADA

Izrod bukolike
minijatura
osionoj kobili
slična.

Tamo gdje je
polonom zapljenuta
svedena
na njisak flore
tutanj sjemenki
leptir je često
insertiran
u zrcalima.

SIGNUM TEMPORIS

Zid primjerice
ili naprotiv stršljen
čije me odskočne žaone
narkotiziraju cijele noći.

uneo se vid svjetl višnjeg
(baš kao prebeg iz tešnjeg)

KORENI

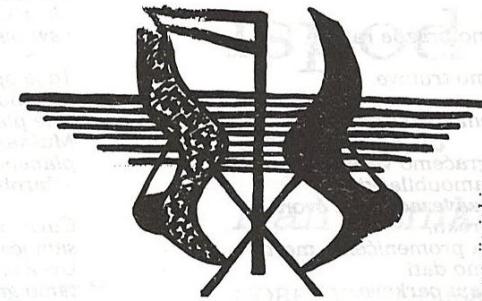
Prolazeći, iz dimenzije u drugu
tvoreći opažajima porugu
slepila izmetaforenog u krugu:

»ovo nije to« il vihorno
traje; i tako dvojeći sporno,
snagu prelivajući u umorno

ARTEMIDA

Čitavo jedno obzorje raskriljuje.
Silnice bića razudenog bruje

novim koje jesam na nebesima
okrunjen doziva njenih uresima

marija jakim

CAMERA SILENTA

Ponekad
iznenadna pauza munjine
oblak manje u javnosti neba
ustostruci oluju
i plima protuslovnih infinitiva
(uči, nadvisiti, opustošiti...) tajne zapljenusne ključaonice.

AUTOLIRIKA

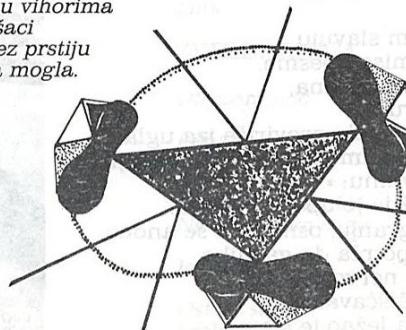
Čak da nije ni postojalo nikad
to jezero uspljuscano prolomom makake sanjarje
u kojem razbijeljen labud krilima kupače prekriva
istom bi rasijanošću vjetrovi njihali bokove voda
kao tražeći nešto po prebjenim rukavima šumā
primicući bi plamen ispunio alke čekanja
koje traje godinama i kroz prozor pozadugo
nesmanjujuća gledala me oluja.

PRED VAMA

Biti to: srh postojanja
jezik i njegove hotbotnice
svod i voda sazrcaljenih slika
u zagrade bjelasanja
aleb uvrstivosti;
odozgor nadolje, ponad svega
prepisani krik.

LEPTIR

A onda je ponovo tu;
odrješit, zbiljan
lebdivi u strujama
razlutan u vihorima
istrgnut šaci
što bi i bez prstiju
zgrčiti ga mogla.

marija jakim

igraćemo čarobni pasulj

večeras

nevena vitošević

IGRAĆEMO VEČERAS

Pok. Marku Raduloviću

Leptiri su već stigli.
Ustanite! Igraćemo večeras!
Ne brinite zbog pogašenih lampi;
Zvezde se zbljužuju da zamene Sunce.
Svod je na našoj strani.
Ne kasnite. Igraćemo večeras!

Smehom
ispunićemo prazne rafove.
Smehom
izguraćemo trutove.
Smehom
preživećemo ovo nestajanje.

Dodite! Igraćemo večeras
suludo, samoubilački.
Sve ulice zavezaćemo u čvor
i baciti u reku.
Zgradama promenićemo mesta.
Psima čemo dati
da prošetaju parkove.
Igraćemo večeras!

Komarce, crve, bubašvabe
uzećemo pod ruke
i njih čemo, ove noći,
naučiti igranju.

Tople poglede i blage reči
skupičemo na gomilu.
Delićemo ih tačno u ponoc,
svakome prema potrebama.

Pridite!
U svećanim salama,
u prljavim halama,
po vilama i vlažnim suterenima;
u nenapravljenom metrou
igraćemo večeras.

Sviraće nam naš drug Marko
što se ubio prošle nedelje.

RADOSNA PESMA

»Napiši radosnu pesmu«

Mesec je
tvoje dugme od košulje
Ptica je deo mog pisačeg pribora
U oku nosim reflektor
Ali neću, neću da ga upalim
Ko zna šta ima u mraku
Ovo je radosna pesma

NASMEŠI SE ANĐEO

Poslednjem slavuju
otkri se smisao pesme.
Mačka, iznervirana,
odbaci igru.
Pocepane cipele proviriše iza ugla.
Osrednjost sumnjičavo pojuri za njima.
Dečak uzviknu: »Tata!«
Tramvajdžija je uporno zvonio.
Visoko u granju, osmehnu se andeo.
Reporter potrča da ga slika.
Putnici-su nervozno
čekali raščišćavanje.
Na šinama ležao je slavuj.

čarobni pasulj saša jelenković

ČAROBNI PASULJ

Dok piša,
Volt Vitmen naslanja čelo
na bele keramičke pločice,
pljuje na prašnjave cipele,
zamišlja da će iz mokraće
na plodnom tlu čarobnog brega
niknuti čarobni pasulj.

Zajednica zdravih muškaraca
okružuje Volta Vitmena:
i svi pišaju i pljuju.

To je optimizam:
poletno raširene ruke
grle planetu oko glavića.
Muškarci pišaju,
planeta piša,
a čarobni pasulj nikako da nikne.

Čuvaj se Volte Vitmene,
samoča je prelazna bolest.
Uvek si tam gde te niko ne traži,
tamo gde ti tražiš nikoga nema.
I šta će tebi čarobni pasulj,
kad tamo gore u praznoj palati
neki dokoni i razvlačeni div
frenom kovitla bele čaršave.

MOJ BRAT

Moj brat
blizanac,
igrač na trapezu,
otvara sezunu lova
na kradljivce peska.

Visoko gore pod šatrom
čući poput oprezne sove.
Motri
lopove s peščanim satovima.

Misli:
svi su oni halapljivi,
neopreznii, lakomi,

čedo paunović

prostodušno uvereni da je greh opravdan
snažnim nagonom,
i oprostiv
teškom patnjom do spoznaje
i razrešenja.

Povremeno se obruši,
načini salto mortale,
kandžama zgrabi neopreznog lopova.

Posle borbe
u areni ostaju
krhotine peščanog sata.
Moj brat
blizanac,
igrač na trapezu,
veruje da je tragedija moguća.
Ispod sebe ima scenu
i podeljenju na činove
čitavu večnost
za igru zločina i kazne.

CELINA, POJAM, DUŠA

Na vrhu ledenog brega svesnog i podsvesnog
mali eskim govori o dinamici istorijskog kretanja:
»Istorijska je pušiteljica života.«

Rod smo jedan k'o nijedan.
Makazama štrickam dlake stidne.
Vidne.

Sa pokretnih stepenica
Cigani lete u nebo.

SCENA AD ACTA

Rastrgnut pa zakrpljen,
Zagrej Dionis zagreva ručak
na plamenu Prometejeve baklje.
Olimpijade se smenjuju pod njegovim
božanstveno prljavim stopalima.
Njegov alter ego Apolon
koristi, kao conditio sine qua non
svog intelektualnog suštastva, izraze poput:
par excellence, per aspera ad astra, alea jacta est.

Ničeg novog pod kapom nebeskom
ovde na mitološkim pašnjacima
što se kasnije neće zloslutno ponoviti:
onaj Niče, na primer, povremeno prošeta
sa pozorišnim dvogledom u ruci.

Afrodita oblači tirkizni korset,
i da li od uzbudjenja ili na promenu epohе,
Zagreja sevaju šavovi.

»Loše obavljen posao«, veli Dionis
prelazeći prstom preko šava na preponama
i tako stavlja čitavu scenu ad acta.

HIPNOZA ZA POČETNIKE

U pratnji dve identične planete Zemlje,
Saturn je uplovio u moje vidno polje.
Leju cikloni i anticikloni
a moje lirska ja povija se u struku
i hladno mu je oko licidarskog srca.
Ako organizujem čarter let do raja i natrag
i razgledanje egzotičnih sauna sa pravoverne,
sasvim je sigurno da će postati svetac.

bal na vodi

joyica janković

PEČALBAR. POVRATAK

Smiletu Naumoskom

On je na pragu: sebe stavi
u ruksak.

Žena mu s cokula
upija okean. Petao,
najavljač, ne pamti mu ime.

Da mu je bar jedan zub – zlatan!
A dode prvi put noseći
visak kao privezak.

Boga
nema više po spratovima.

Zdravi se sa svakim pokretom.
Ruke mu – mapa Anda; puno
je reka.

Sede na stolicu
kao da omaknu sa skele.

BAL NA VODI

Orkestar. Na svemu – kapljice.
Trubač duva u oblak. Svaka
kap je ton.

Gosti Peru lice,
zvonko kao džak privezaka.

Glavni pevač (krupan, bez sala
u glasu) kaza, s pola snage,
da to i nije samo šala:
rđa pod pazuhom!

Tron vlage.

Tu se, pod nebom, bez oluka,
dirigent davi.

Truli bina.

Svita mu meri obim struka
da njim začepi zev slavina.

U PODRUMU. PROVETRAVANJE

majci

Iza praga,
mrak
su druga vrata.
Bog ne silazi
bez fenjera.

DUUUSIII.

Mesec izasla
tolike žalbe;
hteše mu
dati
ovu pārohiju.

Pst!
Nešto šmugnu
iza polica.
U teglama su
majcine marame.

Najzad, do okna:
KVRC!

Vanjski svete,
sve bi načeо:
a sunce, prvo,
najviše krade
u našem podrumu.

POGREB D. J. DANIOVA

Vidim, znate: bog pomete svoj hodnik,
sve baci... Otkud onda vapaj bliži
uhu od zlatne minduše?

Proleće
se budi, vetrar ima nove pesme.

Nosim ga, mrtvog oka. Bez povorke –
živog repa u pepelu. I nigde
crnog, sem noći što med kusa.

Mislim:
sada već nogom mrvi svoj časovnik.

OSLOBAĐANJE I

Besan, kože tanke
oko svakog zgloba,
krojaču pred noge
baci svoj gunj, težak...

Sve: i blizu, fišek
tame gurnut u
rukav... Gde god mrdne,
krvari od štofa!

– Nikud bez postave
od majčinih ruku!

Osetivši metan
s praga, kresnu kremen:
sin mu, nad odećom –
go i, najzad, srećan...

marija jakim

I bacih grumen, kao sitniš. Gavran
slete kraj reke: crn, ali bez rize;
nema tu školu.

Sve zevnu. Priroda
ne zna da ima teške kapke?!
Grobar
je, brzih ruku, već zgrabio ašov:
brani od tog sna sunce i oblake.

čudne ptice

zvonimir njaradi

SVE SU PTICE ČUDNE

Često gledam kroz prozor. Kroz svet.
U sečanje. Često samo gledam. Nije to zabava.
Navika. Iznenada se prilepim za staklo. Gotovo besvesno.
bojažljivim se okom zagnjurim. Iz sobe tamo je
sve pusto. Ponekad prode neko. Ponekad pogladi
moju dečiju kosu. Najčešće vidim ptice.
Sve su ptice čudne. Što duže razgledam više verujem.
Zaboravljam znakove raspoznavanja. Oštrinu kojom su
moji preci gledali crne tačke na ivici neba.
Sirinu glasova. Vreme kad se pojavljuju.
Jedino po boji se neke setim. Po boji koju sam
preslikao iz enciklopedije. Prelepe su
fotografije ptica u enciklopediji. Roneći
glatkim stranicama kazujem zidovima: ovu sam
juče video u bašti.

KADA SAM UGLEDAO KONJA

Šetajući razgledao sam zimsko sunce. Drveće
punjeno injem. Žuto – belu travu. Sigurno sam
koračao po betonu. Čudesnim sam očima gledao
u dan. Iskrama pesme. Kada sam ugledao konja
poželeo sam pretvoriti se u stepu. Osetiti
širinu rzanja vazduha. Vetur koji se oslobođa
iz nakostrešenih griva. Poželeo sam niti usnule
probuditi. Niti vulkanske. Dugo. Dugo vikati u
slobodno prostranstvo. Plesati trk. Dotičući
oštři zrak sunca koji sam izmislio iz
zamaglenog suncem neba jedino sam ja osetio
kako mi krv klizi ispod košulje.

BAGREMOVI

Među korenjem detinjstva snivaju senke
koje još mirisu na zemlju. Na duboku zemlju.
S pokojnim dedom vadili smo bagrenje ispred kuće.
Kada smo složili stabla u dvorište trebalo je
povaditi panjeve. Deda je kopao. Sekao žile.
Ja sam nosio vodu. Žile sa kojih sam uklanjao zemlju
bacao sam pod svinjac. Posle dužeg vremena, izbledele
od sunca, mirisale su na koste mrtvih. Danas, kad je
deda nekoliko godina mrtav, mislim da je na tom mestu
nekada bilo groblje. Groblje koje nikad neće biti
rasvetljeno. Iz kostiju mrtvih narasli su bagremovi,
kuće, vreme koje nas umiruje nebom.

ISTORIJA NESPORAZUMA

U vreme zbivanja značajni dogadaji
ostaju nevidljivi. Značajni pronalasci
zatamnjeni. Veliki ljudi neshvaćeni. Zvezde
ispisuju istoriju nesporazuma. Istoriju razočarenja.
Anonimnosti. Časovnici stoje. Vekovi su dugi.
Savremenici slepi. Potomstvo bronu. Potomci
žedni predaka. Žedni istorije. Žedni umrlih nepravedno.
Traže njihove trenutke. Kosti. Ljubavi. Gradove
u kojima su živeli. Vozove kojima su putovali.
Knjige koje su čitali. Ljude koje su poznavali.
Ispraviti krivicu predaka? Možda ubiti veličinu
svoga vremena? Davno pre rođenja, izgleda, svi smo
starci.

ispod

stola
ivan danikov

GORE SVETLE LOBANJE

Stvarno gore. svetle lobanje
Noć zvezdastim
Zubima gleda
U meni čovek
Čovek se propinje
Osluškuje disanje
Vredan i odan
Zemljoplođan

OD LUDE LUDA

Na vrhu jeziku novčić

U oku

Levom

Po praznini šeta starčić

U oku

Desnom

Od kartona gleda krstić

Tamo je ženu rukama
Ljubio u nebeske obraze

Nogama tukao oluje

A prahom sada lice nijet

Sa kaputa

Civiluk drveni

Skida

I od lude luda

Mučno crveni

Luta

ZVEZDARNICA

Otresam noć

I one se razmilile

Oko nogu

Kao žohari poplašile

Na blistavom sagu

Istina strašna

Ostala samo

Srebrna prašina